

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Gnoti Seautón, Sive Arnoldi Geulincs Ethica

Geulincx, Arnold

Lugd. Batav., MDCLXXV

§. 5. Bonum & Malum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48728](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48728)

nium. (Hinc veteres benedixerunt,,
Deum esse amorem naturæ, id est, Deum
esse id, quod omnes res naturali & fatali
necessitate amant (sive interim etiam
quædam res hoc velint sive nolint) nam
omnis actio talis est naturæ, ut de se ten-
dat invicto impetu in ejus satisfactio-
nem.) Et in his omnibus etiam Ultimus
est, hoc ipso, quo omnia omnino propter
ipsum sunt. Deus tamen non est semper
Finis Ultimus Operantis: nos enim etiam
si actio nostra in se semper propter Deum
fit; non semper tamen propter illum seu
legem ejus agimus. Imo proh dolor!
raro admodum sic agimus, ut satis patet
ex ante dictis.

§. 5. Bonum & Malum.

Bonum est, quod amamus, Malum
quod averfamur, unde Bonum & Ma-
lum sunt denominationes externæ, & for-
maliter nihil ponunt in re illâ, quam de-
nominant, sicut videri & audiri &c. Si-
miles denominationes sunt, quod ex eo
etiam patet, quod quæ uni bona sunt, alte-
ri sæpe mala sunt, quod imprimis in bonis
jucundis manifestum est: nam qui unius
palato sapidus sunt cibi ac potiones, ad al-
d 5 terius

terius palatum non faciunt : imo etiam hoc habet locum in bonis honestis, & quæ uni honesta, alteri sæpe turpia sunt: ut reum capitalis criminis convictum iudici occidere licet, privato non item, quodq; huic turpe foret, illi honestum est.

Sed difficultas est, quomodo id Bonum esse dicamus, quod amamus, id Malum, quod averfamur, cum homines sæpe amant ea quæ noxia sunt & mala, oderint vero, quæ bona sunt & opportuna? Respondetur imprimis diversos esse amores: præcipue vero ad duos revocantur, nempe ad amorem Dei, & amorem mei, seu ad Virtutem & Philautiam: quod Virtutem amamus, honestum est, quod Philautiam jucundum. Fit ergo ex facili, ut quod uno ex istis amoribus amamus, id si ad alium amorem comparetur, illum minime mereatur, sed potius odio isti Amori opposito dignum sit. V. G. Temperantibus intemperantes dicuntur amare noxia & mala: nam hi respiciunt amorem suum Obedientiæ, quo temperantes & boni sunt: videntque ea, quæ intemperantes appetunt minime talem amorem mereri, adeoque non esse bona; mereri vero odium & execrationem isti Amori oppositam, adeoque esse mala, turpia & rejicienda.

cienda. Contra vero intemperantes dicunt viros Bonos amare mala & noxia, quia hi respiciunt suum amorem, nempe amorem concupiscentiæ, quem non merentur ea, quæ faciunt boni: cum hi contemplatione Rationis honores negligant, fortunas suas nonnunquam pessum dent, & in magnas calamitates atque incommoda corporis præcipitent: Verbo, quod Bonum honestum est, potest esse Malum injucundum: quodque Bonum jucundum est, potest esse Malum turpe; & hoc sensu amare sæpe dicuntur homines, quod Malum est, Bonum quidem est, quia amant, Malum vero, quia alio genere amoris non amatur, sed potius rejicitur.

Secundo etiam in eodem genere amoris, homines dicuntur aliquando amare, quod Malum est, & odisse quod Bonum est, quia nempe amant aliquando id, cujus si circumstantias alias perspectas haberent, utique non amarent, sed execrarentur: ut pueri catapotia inaurata amant, voluntque ea comedere, quorum si amaritudinem scirent, minime id vellent, sed detestarentur, ut etiam faciunt, quam primum in ore admissa amaritudinem prodere cæperunt: Idem facile contingit in rebus honestis, ex Ignorantia invincibili, de
d 6 qua

qua infra dicemus : sed in his omnibus observandum est , non esse prorsus idem quod amatur & Malum : ut in exemplo proposito pueri splendorem amant , & is Bonus est , seu Bonum jucundum : amaritudinem , quam ignorant , quæque Malum injucundum est , ita scil. ut Bonum non possit odio haberi nec Malum amari , cum loquimur de eodem genere amoris & odii , de eadem re objectâ , quæ vel amatur , vel odio habeatur , sitque vel bona vel mala.

Bonum in usitatâ distinctione in Utile , jucundum & honestum dispescitur : bene an male, infra videbimus.

§. 6. Bonum Utile.

Utile est medium boni : id est , tale aliquid , quod servit & conducit ad assequendum Bonum seu id quod amamus : ut si Doctrina Bonum sit , seu amamus illam , studium erit utile , quia eo servit & conducit naturaliter ut docti evadamus. Similiter , si in tempestate salus bona sit Mercatori (ut esse certe solet) Utile erit merces ejicere in mare : hoc enim servit & naturaliter conducit ad salutem , seu ut ipse cum navi sua salvetur.

Ex